

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 24,—, za pol leta K 12,—, za četrt leta K 6,—. Posamezna številka 40 vin. naročnina v inostranstvo sorazmerno več. Pošiljstvo na urodnost in upravnost. Ljubljana, Šelomburgova ulica št. 6. II. nadst. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 85 vinarja, pri trikratni po 80 vinarja, pri šestkratni po 75 vin., pri celoletnih objavah po 70 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica 60 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Nefrukirana pisma se ne sprejemajo.

Hosana!

Tako se je začelo klicati v vseh mogočih varijacijah iz vrst onih ljudi, ki bi delavski pokret najraje zadušili. Vsa klerikalna družba je vriskala veselja, da bo konec vsemu, kar jim je bilo delavskega na potu. Klerikalnemu „Slovincu“ in „Večernemu listu“ so glasno sekundirali liberalni žurnali „Slovenski Narod“ in „Jugoslavija“. „Večernemu listu“ je bilo pač premalo krvi prelite, premalo progovov in aretacij, kakor zbesneli robanti, laže, zavija, ovaja in denuncira ter hujska naprej. Tri klerikalne družbe iz katoliške tiskarne pa je bil tako okoren, neroden in očiten, da je vsak slepec moral uvideti, kam pes taco moli. Javno in na tihem intrigujejo, očitno in zahrbtno rujejo proti vsem delavskim ustanovam, zlasti neodvisnim strokovnim organizacijam. Te razbiti je cilj klerikalnih maherjev.

Odgovarjati ali ozirati se na to, kar danes bevška „Večerni list“, ne smatramo za potrebno, ker si vsak pošten človek napravi primerno sodbo sam. Pod našo častjo bi bilo, pečati se z izlivki od samega sovraštva že skisanih možgan. V zadnjem času obeta družba zblaznelih dervišev iz ljubljanske katoliške tiskarne, da naskoči tudi neodvisne strokovne organizacije delavstva na Hrvaškem in v Slavoniji. Svobodno jim, mi zremo na početje klerikalnih agitatorjev popolnoma mirno in hladnokrvno, kajti zatrdno smo prepričani, da bodo naši hrvaški sodrugji s to črno, zavratno kompanijo obračunali sami in v kolikor naše hrvaške tovariše poznamo, obračunali prav temeljito. Klerikalna družba iz katoliške tiskarne je hrvaški klerikalni zalegi obljubila pomoč. Bože mili, kakšna naj bo pomoč jetičnega umirajočemu?

V Mariboru izhajata dva izrazita klerikalna lista „Slovenski gospodar“ in „Straža“. Za „napredek“ klerikalne stvari v Sloveniji je značilno, da je naklada „Straže“ od 12000 izvodov padla na 2000, „Slovenski gospodar“ pa od 36.000 na 12.000 izvodov.

O „Večernem listu“ je znana javna tajnost, da gospoda že težko čaka na volitve, da bi ga potem ustavili. Takih bacov je namreč zelo malo, ki bi za ta umazan listič plačali kako naročnino. Posledica tega je, da je krvavi „Večerni list“ strahovito pasiven.

Tudi taktika, katere se gospodje iz katoliške tiskarne sedaj poslužujejo, da bi ojačili svoje organizacije, se ne bo obnesla. Mi poznamo namen posameznih delodajalcev. Vzemimo na primer firmo Pollak. Bosanski svak gg. Pollakov se na vse kripnje trudi, da bi ojačil postojanko katoliške tiskarne v tovarni. To nam dokazujejo odpusti zlasti delavk. Niti ena izmed itak maloštevilnih delavk, koje so včlanjene v organizaciji katoliške tiskar-

ne ni bila odpuščena. Nasprotno, po tovarni se je raznesel glas, da nobena izmed članic organizacije katoliške tiskarne ne bo odpuščena. Na tak način se torej dela v korist delavstva, razcepiti ga, da se njegova moč razblini, to je delo klerikalne družbe, katerega vrši pod enim klobukom s podjetniki. Znano nam je, da se je pri nekem podjetju, katero imajo v rokah klerikalci, postavilo delavstvo pred alternativo — pristopiti k organizaciji iz katoliške tiskarne ali pa — iti! Ker ne morejo svojega razkrajalnega dela vršiti javno, se poslužijo jezuitizma in obratno.

Saj je „Večerni list“ sam izblebetal, da tiči moč delavcev v njihovih neodvisnih strokovnih organizacijah. Te organizacije razbiti je njih cilj, nekaj upajo potem vjeti na svoje linanice, v glavnem pa bi s tem dosegli svojo srčno željo, napraviti delavstvo napram podjetnikom brez moči. No, pomiri naj gospoda v katoliški tiskarni svoje do ekstaze razgrete mečgane, vse golide, ki jih izlivajo na pošteni pokret naših strokovnih organizacij, ne bodo nič zalegle, umazali se bodo gospodje sami.

Na delo, tovaršji, za naše strokovne organizacije, kajti početje vseh naših „prijateljkov“ nam dokazuje, da smo na pravi poti.

Zatorej, na delo!

Spoštovani krščanski okoli „Večernega lista“!

Neljubo mi je, se spuščati v kakršnokoli polemiko z družbo, ki sedi okoli „Večernega lista“ ter trobi venomer v svoj kapitalistični rog. Rad bi Vam podal nekoliko čiste resnice, čeravno se pri Vas rada usmradi v raztrganih kožih in ne v Vašem demagoškem „Večernem listu“. Smem Vas vprašati, spoštovana družba, ali je mogoče, da ste v resnici tako napolnjeni krščanske socialne domišljije, kakor se rotite pred celim svetom v Vašem listu. Mogoče bo res resnica, da ste zviti in lačni kakor lisica. Ali sme socialist, pa naj bo naš ali Vaš, če ima ljubezen in dobra dejanja na razpolago do svojega bližnjega, poveljevat i uspehe na svoje lastno ime, ali sme socialist hujskati delavstvo proti delavstvu, ter netiti prepir in sovraštvo in končno proslavljati in poveljevat i svoje dejanje, ki je delo samo za agitacijo delavskega razkola, beležiti z velikimi debelimi črkami v svoj razupiti „Večerni list“ kakor gospod Cvikelj? Lahko je Vam odgovarjati nerésnico. In še lažje je pa nam odgovarjati v pravi in čisti resnici. Kot zaveden proletarec dobro duševno misleč, Vam smem odkrito odgovoriti, da je Jugoslovanska strokovna zveza samo zaščita klerikalnemu kapitalizmu, in da vara ubogo svoje delavstvo. Ali ni resnica? Da,

lahko je Vam obljubljati in obljube ne izpolniti; lahko je Vam, delavstvo nahujskati in ga ne pomiriti. Lahko je Vam nemo sedeti pri zavednem in dobro organiziranem delavstvu v boju za izboljšanje socialnega stališča, ter se bahati z izvojevanimi uspehi ki jih je izvedla naša solidarna organizacija in nje zaupništvo; samo lišpate se kakor Indijanec s ptičjim perjem v „Večernem mraku“. Lahkega dela se poslužujete z baharijo, a v težkem položaju prepuščati ubogo delavstvo samemu sebi. Lahko je Vam, nas nazivljati s komunisti in raznimi drugimi tujimi imeni, zakaj, ker Vaš princip ni več socialen, temveč princip izkoriščanja ubogih. Mi proletarci imamo prvo dolžnost, da smo edini v ljubezni in delu ter gremo k cilju. Vi pa, cenjena krščanska družba v „Večernem mraku“, nikar ne pozabite, da ste sejali nedolgo tega vihar, zdaj ga pa žanjete. Slišali boste glas delavcev v puščavi, ki bo kričal maščevanje za Vaše grehe! Nikakor pa ne mislite, da se mogoče razburjam nad vašo budalostjo in Vašimi kozli, ki jih streljate v „Večernem mraku“? Obžalujem samo, da ubogo ljudstvo še ponekod Vam veruje, ko so vsa Vaša dejanja njemu sovražna.

R. V.

Temelji delavskega gibanja.

„Veda je moč“. To temeljno in neovrgljivo resnico se je v velikih črkah nekda lahko čitalo na vsakem delavskem zborovanju. Vsa nezavest delavstva v preteklosti je obstojala v nevednosti. Moč temelji le v združenju. Sama surova in topa moč res lahko uniči, kar je strojnolega, a na mesto odstranjenega boljše vpostaviti njej ne bo mogoče. Organizacija in združenje daje moč; veda je pa potrebna, da se dosežena moč modro porabi. To sta dve neogibnosti, katerih se naj nikoli ne pozabi. Kakor malo zadošča edino le pridobljena moč, ravno tako ne zadostuje tudi najvišja znanost sama. Kaj koristi posamezniku poznanje vzrokov socialne bede in tudi sredstev za nje odstranitve, ako mu je nemogoče zbirati somišljenike v mogočnem krogu krog sebe. Ako bi bil Karl Marks spisal samo knjigo „Kapital“ in ne dal obenem navodila za organizacijo, potem bi bilo njegovo življensko delo le polovično. Kako se pridobi socialistična znanost? Socializem se ne podučuje niti v ljudski šoli, niti na vseučilišču, in na visoki šoli se ga kvečjemu le teoretično motri. Kdor hoče biti resničen socialist, ne sme biti samo z razumom, marveč tudi s srcem. V tem leži privlačna sila socializma. Mezdni delavec, politično brezpraven ter gospodarsko onemogel, čutil se je navezanega na gibanje, katero mu je naznanjalo dosego njegovega človeškega prava in zadostujoče mezde. Le malo delavcev se je duševno poglobilo v socializem. Večina de-

Delavci zadovoljila se je z gospodarskim bojem in se oklenila organizacij. Le pri volitvah postavilo se je več delavcev kot so jih obsegale organizacije za izvolitev socialnodemokratskih kandidatov, toda ne kot prepričani socialisti. Marveč, ker so videli v tej izvolitvi izpolnjenje njihovega gospodarskega vprašanja. Kratkotrajno rečeno: socialnodemokratski volilci so hoteli imeti vse pravice kot socialni demokrati, a obenem ne prevzeti potrebnih dolžnosti. Oni niso preiskavali z danimi možnostmi, da bi spoznali meje socialnodemokratske moči, ampak oddali so svoj volilni list; poslanec pa naj potem skrbi, da se vsakega volilca zadovolji. Taki delavci smatrajo socializem kot vsako drugo politično stranko le s tem razločkom, da ta zastopa koristi delavstva. Samoobsebi je umevno, da so bili takšni volilci razočarani, ker je parlamentarna tribuna le majhen odstotek iz delavskega kroga socialne demokracije. Te izkušnje zadržile so tudi strokovne organizacije. Da strokovne organizacije zastopajo koristi mezdne delavca, je tudi malomarnežem prav dobro znano, ter se v revščini in štiski na te obračajo. Pri teh iščejo svet in pojasnilo ter stavijo smelo zahtevo, da jim organizacija pomaga. Misli teh malomarnežev so približno sledeče: Organizacija deluje neumorno in kar se boče pridobilo, bo v korist vsakemu delavcu in tako uživajo tudi malomarneži vse gospodarske uspehe. Kdor pa se je globokeje bavil z mislimi teh malomarnežev, je lahko ugotovil, da so le ti radikalnejši nego organizirani. Vendar se izogibljuje organizacije, ker si postransko upajo dobiti plačilo od podjetnika oziroma njegovega zastopnika, v čemur se dostikrat ne motijo. V svoji nevednosti ne spoznajo razmerja, da ostane vplivajoče delovanje organizacij majhno, dokler vodi gospodarski boj le majhen vlogem vsega delavstva.

Strokovno organizacijsko delovanje ne sme biti omejeno samo na golo zanimanje, ampak tukaj je treba pojasnjevalnega dela. To delovanje naj ne preneha, dokler se le ena delavska oseba nahaja izven organizacije. Lahko se torej že iz tega razloga razvidi, da se mora v organizacijah popolniti znanost in moč.

K temu pride še nadaljnja potreba. Ne zadostuje samo vpostavitve gospodarskih zahtev, marveč tudi spoznanje meje te moči. Organizacijsko zaupniška oseba, ki deluje z radikalnimi govori, medtem ko več obljublja kot se more izpolniti, bo žela le trenutni uspeh. Končno se pa uveljavljuje spoznanje, da se je več obljubljal kot je izbojevati mogoče. Naslednja posledica je poparjenje enega dela članov, od drugega dela pa vedno pritiskanje na izpolnitev danih obljub. S takim ravnanjem se ovira organizatorično delovanje kakor tudi onemogoča izobrazba.

Ne zadostuje samo dosežen političen in tudi ne strokovni uspeh; pridobljeno se mora tudi zavarovati. To dejstvo je dostikrat težavnejše nego priborene uspeha. Delavskega gibanja izkušeni zaupniki razumejo to prav dobro, in ako je bilo delovanje strokovnih organizacij osebno namenjeno v zaključitev tarifne pogodbe, zgodilo se je to vsled spoznanja, da je obvarovanje pridobljenih uspehov ravno tako važno kot uspeh sam. Kaj koristi najlepši socialno političen zakon, ako se ga vsled nemogoče praktične upeljave — razbije. Uvedenih je že nekaj socialno-političnih zakonov, ki so največje važnosti in vsebujejo papredke. Ali vsi ti zakoni ostanejo brezvrednostni papir, ako se ne bo skrbelo med delavskim gibanjem,

da se zakonite odredbe obdrži in v korist delavcev uporabi. Le-to pa je mogoče, ako delavstvo veljavo teh zakonov umeva, odredbe pozna in izrabiti razume. Vsled tega se zahteva, da delavstvo obrne vse misli in um na zakone; posebno veliko zahtevajo takšni zakoni od zaupnika. Vsled pomanjkanja potrebne izobrazbe med članstvom, stavijo se zaupnikom zahteve, katerih se ne more izpolniti. S tem, da se kričanjem to razjasnjuje, zapravlja se čas, namesto da se plodonosno in praktično dela v korist vseh članov. Meje strokovne in politične moči niso nemojano trdno določene, marveč vednemu premenjavanju podvržene. One se ne razširjajo po določenem pravilu, marveč lahko začasno obstanejo ter se morajo časih celo skrčiti. Nikoli pa ni opravljeno delo neplodno, ker pride dan, ko se bodo meje nenadoma s skokom razširile.

Od podanih gospodarskih razmer dežele odvisna je politika in organizacijsko delovanje. Radi tega ni nikake splošno veljavne teorije, ki bi bila vsem deželam prilagodena. Politika, ki je že v starodavni teoriji hotela delavstvu pot pokazati, bo prišla do nepremagljivih ovir in podlegla. Vedno je torej umejno meje moči spoznati in si ne razbiti glavo ob nepremagljivih ovirah. Lahko si predočimo ogrski primer, radikalni kričači ne prinašajo nikoli plodonosnega praktičnega dela, marveč tako ovirajo. Seveda bi bilo naravnost nespametno si taktiko odlašanja kot zveličavno in k cilju vodečo predstavljati. O pravem času mora se opustiti vse odlašanje, ako se kažejo uspešne možnosti. Teorija in praksa se mora uspešno popolniti.

Iz strokovne organizacije.

Organizacija stavbinskih delavcev.

Seja odbornikov „Osrednjega društva“ se bo vršila v nedeljo 16. t. m. ob 9. uri dopoldne v Šelenburgovi ulici št. 6, II. nadstropje. Predmet: nove mezde. Ker je važno, točna udeležba vseh odbornikov nujno potrebna. Pridite vsi!

Ljubljanska podružnica osrednjega društva stavbinskih delavcev prosi vse svoje člane naj oddajo svoje legitimacije v svrhu kontrole najkasneje do konca tega meseca, in sicer ob sobotah od 5—7 zvečer in nedeljah od 8—1 pop. sodrugu Gabrovcu v Šelenburgovi ulici 6, II. nadstropje. Opozarjamo obenem vse zaupnike, da pobere vse legitimacije in opozorijo člane, da naj svoje legitimacije oddajo, posebno pa tiste, kateri so zaostali, da se vse take zaostale člane opozori, da legitimacije oddajo. Kdor pride vplačati prispevke, mora vsak z legitimacijo priti, brez te se ne pobira nobenega denarja; en red moramo napraviti in povedati moramo še enkrat, da se prispevke plačuje le pri podružnici in ne pri osrednjem društvu, in to ob sobotah od 5—7 zvečer in ob nedeljah od 8—1 pop. Opozarjamo posebno zaupnike, da člane obveste. — Seja zaupnikov bo v soboto ob 5. uri zv., Šelenburgova ulica 6, II. nadstr. Prosi se točne udeležbe: — Načelnik.

Mezdna gibanja.

Osrednje društvo usnarjev in sorodnih strok na slov. ozemlju naznanja, da so se dne 10. maja 1920 vršila mezdna pogajanja za usnjarsko stroko. Med zastopniki delavstva in zastopniki delodajalcev se je dosegel mirnim putem sporazum. Kolektivna pogodba se razglasi kakor hitro bo podpisana. Pogajanja so se vršila

v Ljubljani. Kot odgovor na prizadevanje gotovih elementov iz klerikalnih vrst naj bo še intenzivnejše delo za našo stanovsko organizacijo.

Ljubljana. Na zahtevo strokovne organizacije oblačilnih delavcev so krojaški mojstri v Ljubljani povišali pomočnikom plačo za 30 odstotkov. Uvidevnost torej zmaguje.

Soštanj. Predložene zahteve delavstva v tukajšnji kemični tovarni so se rešile na sledeči način: V splošnem se delavstvu poviša plača z dnem 1. maja 1920 za 30 odstotkov. Na mesto zahtevanega nabavnega prispevka se delavstvu na povišano plačo prizna še 40 v. na uro. V tovarni se uredi kopelj. Glede plačila petih praznikov se še ni dosegel sporazum. Prvi skupni nastop naj bo delavstvu v bodrilo. Svojo strokovno organizacijo naj proglasi, izpopolni in utrdi.

V Kostolcu stavkajo rudarji. Nihče izmed rudarjev v Sloveniji naj se pod nobenim pogojem ne da pod kakoršnokoli pretvezo zvabiti v Kostolac.

Polzela. Dne 15. aprila 1920 so se vršila pogajanja za regulacijo plač delavstvu tvrčke Kurka in Wildi, tovarna umetnih strojil. Po tozadevnem dogovoru se je delavstvo razvrstilo v pet plačilnih skupin. V prvo skupino spadajo rokodelci s plačo po 5 K na uro. Kurjačem, katere se je uvrstilo v drugi plačilni razred je bila zvišana plača od 1.70 K na 3.80 K do 4 K za uro. Delavci na prostem (tretji razred) so prejeli povišek od 1.60 K na 2.50 K do 3 K. Četrti razred — delavke — od 1.20 K na 2 K do 2.40 K. Končno se je učencem v petem razredu določila plača 1.80 K na uro. Povišane plače so se izplačale delavstvu od prvega aprila, torej za nazaj. Glede odpustov delavcev se je sklenilo, da brez tehtnih vzrokov ne sme biti nihče odpuščen in to le v sporazumu z zaupniki. Mezdno gibanje se je izvršilo lepo in složno.

Mezdna pogodba, sklenjena med tvrčko Josip in Berta Sonnenberg, tovarna kamenine in premogokop, v Libojah pri Celju, katero zastopata gg. Josip in Berta Sonnenberg ter med delavci tvrčke, katero zastopajo: zaupnik rudarjev Jakob Korošec, zaupnik kamen delavcev g. Bezenšek Anton in za strokovno komisijo sodr. Kolenc Gustav iz Celja.

Dogovorno med obema strankama se določa:

1. Dnevna plača ostane po sklepu obnavljanja z dne 29. februarja 1920.
2. Življenske potrebščine se zaveže tvrd. oddajati: Belo moko po 8 K, krušno ali koruzno po 4 K za 1 kg. In sicer dobi vsak delavec po 4 (štiri) kg vsake moke na 14 dni, svojci pa polovico navedenega kvantuma. K svojcem spadajo žena in otroci do 14. leta. Slanine dobi vsak delavec en kg, svojci en četrt kg na 14 dni. Cena 25 K (petindvajset kron). Soli ožene 3 kg, samski 1 kg, cena 1 K (ena krona).
3. Tvrčka preskrbi za vsakega delavca en par čevljev s 50 odstotnim odbitkom od lastne nakupne cene.
4. Stanovanjsko vprašanje ostane kakor je bilo doslej.

Liboje, dne 5. maja 1920.

prečitano in podpisano za tovarne kamenine in premogokop:

Berta Sonnenberg s. r., J. Sonnenberg s. r.

Za zaupništvo:

Jakob Korošec, rudar s. r., Anton Bezenšek, kamenik s. r.

Za strokovno tajništvo:

Gustav Kolenc s. r.

Dopisi.

iz Holmca pri Lešah smo svoječasnno prinesli dopis, v katerem je ožigosano postopanje rudniškega paznika s. Steharnika. Ker nismo dosedaj priobčili dopisa, katerega nam je s. Steharnik poslal v svojo opravičbo in to raditega, ker smo hoteli, da se zadeva po zanesljivih zaupnikih na licu mesta preišče, priobčujemo danes namesto dopisa s. Steharnika sledečo konštatcijo. Dotični zaupnik nam poroča: Po mojih informacijah je trditev glede stetje neresnična. S. Steharnik odstopi od tožbe, vendar pa želi, da se stvar v „Delavcu“ prekliče. Obenem obžaluje s. Steharnik izraze, katerih se je bil poslužil napram delavcem. Nadpaznika na Holmcu sploh ni nobenega, sicer pa je delavstvo s s. Steharnikom in z obratovodjem zadovoljno. Končno vlada splošna želja, da bi se v doglednem času vršil na Holmcu shod rudarjev. Mi radevolje priobčujemo ta popravek in veselji nas, da je s tem zadeva rešena.

Reberca. Obvestilo, da se ima na 1. majnika delati in zaslužek tega dneva odračunati v sklad za žrtve z dne 24. aprila 1920, smo, žal, prejeli prepozno. Dan 1. maja smo torej praznovali. No in ker nismo mogli odračunati zaslužek tega dneva, bomo vseeno storili, kar je v naših močeh. Tu v tužnem Korotanu ni delavstvo še tako zavedno kot bi to bilo želeti. Žal, da mnogi še ne pojmujejo pravilno delavska vprašanja. Imamo v tovarni za celulozo tudi še takih tovarišev, ki žal smatrajo za prvo svojo dolžnost tako vse sporočiti ravnatelstvu, kakor hitro so kaj slišali. To je pač bolezen posameznikov. Seveda se motijo, če mislijo, da se bodo na ta način prikupili, kajti vsak podjetnik se dobro zaveda, da on, ki izdaja svoje tovariše, pri prvi priliki izda tudi njega. Pa dosti za enkrat, morda pride čas, ko vam bomo lahko poročali kaj veselejšega.

Domači pregled.

Drugi izkaz o prejetih zneskih za sklad pokrajinske strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani, za ostale po žrtvah z dne 24. aprila 1920: Blaž Hrbar v Tržiču odračunal K 376.—, Jože Udovč, Ljubljana, odračunal za E. I. zaslužek 1. maja K 80.— in Gramofon K 6.—, Mozetič Al., Ljubljana, odračunal za v tovarni Pollak nabranih K 679.—, kovinarji tovarne Žabkar, Ljubljana, K 1771.—, Ivan Korošič Vič—Olince, odračunal sledeče zneske za Boltežar Fran 20 K, Korošič Ivan 20 K, Pirnat Ivan 20 K, Jakob Rihar 5 K, Ivan Starin 30 K, Pavlin Rudolf 20 K, Anton Mohar 22 K, Marija Škerl 4 K, Neimenovan 50 K, Anton Škerl 20 K, Nande Škerl 20 K, Stermensky 20 K, Kodela 30 K, Tonči Roner 12 K, Ang. Selan 6 K, Merez 20 K, Potoje 10 K, Vinko Zorec 4 K, Belič Ang. 5 K, Gregor Vrhovnik 5 K, Ivan Doplihar 100 K, Loboda 10 K, T. 10 K, I. Z. 50 K, Neimenovan 10 K, Neimenovan 10 K, Avbelj 10 K, Mole, Ljubljana, 10 K, G. H. in L. H. 40 K, stavbinski delavci Ljubljane in okolice so Novaku Franc odračunali K 400-60, stavbinski delavci opekarne Oražen v Gamelnah po Tacar Ignacu K 97-40, Ramovž Matevž, Ljubljana, 20 K, delavci mestne aprovizacije v Ljubljani 76 K, Vasle & drug, Ljubljana, 20 K, Albin Stlickberger odračunal v Logatcu nabrano svoto K 1553.40, podružnica oblačilnih delavcev, Ljubljana, 970 K, kovinarji tovarne Samasa, Ljubljana, 2850 K, Novak Josip odračunal posamezno nabrani znesek 204 K, Josip Moretti, Jesenice-Fužine št. 96 odračunal 954 K, Anton Fabjan,

Strazišče 8, znesek 70 K, Osrednje društvo lesnih delavcev, Ljublj. odračunalo znesek 2407 K in naslednje zneske, za katere je prispevalo delavstvo tovarne V. Bratuž & drug v Gamelnah in sicer: Bukovec Franc 27 K, Franc Rožič 10 K, Lovrenc Robar 10 K, Jožef Kernič 10 K, Storič Jožef 10 K, Willer Franc 10 K, Kosmač Janez 10 K, Milavec Jožef 20 K, Jeler Matija 5 K, Berčič Janez 4 K, Sever Franciška 10 K, Bučar Urša 3 K, Sever Veronika 10 K, Kosmač Urša 10 K, Kosmač Alojzija 10 K, Jeras Franciška 10 K, Božič Marija 10 K, Smole Ana 10 K, Kosmač Agata 5 K, Tomšič Franciška 5 K, Seršen Pavla 3 K, Sivalič Katarina 3 K, Minka Novak 10 K, Vališ Kati 5 K, Cecilija Sušni 5 K, Kosmač Marija 5 K, Kern Marija 5 K, Ivanka Šone 8 K, Franc Leskovec, Vrhnika 52, odračunal znesek 318 K, kovin. trdke Samasa odračunali 2850 K, nabralo se je 80 K likofa pri barantanju piskrov na Jahrmarsč dan v Malem Triglavu Spod. Šiška ter so to svoto veselji mešetarji blagohotno poklonili svojcem ubogih padlih žrtev, kar jim najlepš Buahonej Krošnjar. Skupno K 13.755;40.

Vzor discipline. Pokrajinska strokovna komisija za Slovenijo je povodom ubojstva na Zaloški cesti dne 24. maja 1920 pozvala vse zavedno delavstvo, naj odračuna zaslužek enega dneva v sklad za ostale po žrtvah. Prvi, ki so se temu pozivu v polni meri odzvali so bili kovinarji tovarne Samasa. Delavstvo te tovarne in zvonarne je točno odračunalo svoj celodnevni zaslužek v znesku 2850 kron. Živeli tovariši! To se pravi disciplina! — I. T.

Shodi so sicer prepovedani, ampak to velja najbrže le za strokovne organizacije, združene v pokrajinski strokovni komisiji za Slovenijo, ker drugače bi ne bilo mogoče, da sklicujejo ljudje iz katoliške tiskarne shod služkinj na praznik dne 12. maja. Menimo pa, da se mora meriti pravica vsem po enakem merilu. Kar je enemu drago, mora drugemu biti milo. Protekcija je korupcija. Pričakujemo torej z vso gotovostjo, da deželna vlada famozno prepoved shodov ukine ali pa tolerira tudi naše shode. To imamo pravico zahtevati.

Pogled v Pollakovo tovarno v Ljubljani. Pollakova tovarna v Ljubljani je veljala sicer za humano podjetje do zadnjega časa. Kar smo ji očitali, je bilo glavno to, da so bile plače v tej tovarni vedno nižje kakor drugod. Plače so še danes najnižje moške, zlasti pa ženske, kar nikakor ni umestno zlasti, če pomislimo, da je bila ta industrija med vojno silno dobičkanosa in je tudi še danes, v kolikor so surovine na razpolago. Danes pa so postale razmere iz drugega vzroka kričeče. Priženil se je neki pravdni doktor ki je postal družabnik in ravnatelj za notranje posle tovarne. Uvedel je strog birokratizem in neizprosna odpornost mu je glavna čednost napram vsem željam delavstva. Prej je delavstvo doseglo marsikatero malenkost, v novem režimu je pa vsaka beseda zaman. Mož je bil častnik pri vojaškem sodišču, zato pravi, da pozna vse paragrafe in preganja delavstvo. Mož je namreč pozabil, da je delavstvo sodelavec, da je demokratična doba današnjega časa in socialni položaj delavstva važnejši kakor stari srednjeveški pragaf. Glavno ost je naperil proti strokovni organizaciji delavstva, ki je edina zaščitnica. Po zadnji generalni stavki je začel kar na debelo odpuščati delavstvo brez vzroka, dasi bi moral pošteno moralo delavstva upoštevati. Pravi teror je to. Med drugim bodi še omenjeno, da od-

pušča v prvi vrsti delavke in delavce, ki so navezani na tovarniško delo, ki se z delom res žive, ker bivajo v mestu. To je velika krivica, ki jo povzroča človek, ki nima nikakega socialnega čuta, marveč hoče ustreči le svoji osebi kot bivši oficir. Več poštenosti in pravičnosti smemo zahtevati tudi od tega gospoda. Z Zaloškimi žrtvami ni padla organizacija, še manj pa vse delavstvo. Ogorčenje, ki ga vzbujate s svojim postopanjem in javnosti, je precejšnje in tudi splošno sumničenje o „tatvinah“, ki ga prinaša „Večerni list“ se ne tiče delavstva, ampak le krivcev, katere mi le v toliko zagovarjamo, da so slabo plačani. „Večerni list“, v katerega poročate to, ima pa namen oblatiti delavstvo sploh. Kako krivično se postopa, so dokazale tudi sodniške obravnave. Ugled, ki ga je imela tovarna, pada. Gospodje šefi naj kaj ukrenejo, da ta zlobnost preneha, ki jo stresa nevesčak.

Zahvala. Podpisana se najiskreneje zahvaljujem vsem, ki so mojega soproga spremili k zadnjemu počitku. Posebno se še zahvaljujem pevskemu zboru ter godbenemu odseku „Svobode“. Hvala vam sodrugi. — Alojzija Pavlin, vdova po prem. nadzorniku državne železnice.

Nemški kapitalisti podpirajo militarizem. Nemški kapitalisti so sklenili, da bodo navzlic odloku entente, da Nemčija ne sme imeti več nego 100.000 mož vojaštva, sami s svojimi sredstvi vzdrževali takozvano vojno policijo, kar bi ne bilo nič drugega, nego armada pod policijsko krinko.

Obvestila.

Reberca. Nepodpisanih dopisov ne moremo upoštevati, tem manj pa, da bi jih priobčevali, ker vendar moramo vedeti s kom imamo opraviti. Kdor ne zaupa nam, ne more zahtevati, da mu zaupamo mi.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrjujejo telo masaze s Fellerjevimi pravim Elza fluidom! 6 dvojnatih ali 2 specijalni steklenici 36 K.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravim Elza-kroglic, 6 škatlic 18 K. Omot in poštnina posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica 2, Elza trg št. 334, Hrvatska. F.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—; za podgane in miši K 10—; za ščurke K 10—; posebno močna vrsta K 20— posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obliki in perilu K 6— in 10— proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10— prašek proti mrčesu K 6— in 12—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 3.

Razpis službe.

Pri podpisnem društvu je oddati mesto

društvenega tajnika.

Prosilci morajo biti izučeni mizarji, več časa organizirani, ter v društvenih poslih dobro izvežbani. Službo je nastopiti 1. junija t. l. Solidni prosilci, ki imajo tudi govorniški dar ter so v računanju in pisavi dobro podkovani, naj vpošljejo listnoročno pisano prošnjo do 20. maja t. l. na „Načelstvo Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. nadst. V Ljubljani, 4. maja 1920.

Zoré Viktor, t. č. predsednik.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	lepel.	popel.	
Dr. Kočanina Peter splošno zdravljenje	11 — 1/2	1/2	Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10 — 1/2	1/2	Turjaški trg št. 4. Franciška ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	11 — 1/2	1/2	Hilšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8 — 9	1 — 3	Turjaški trg št. 4. Poljska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjen bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznica. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Proletarci vseh dežel,
združite se!

KAJO DELIC

draguljar in slatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 4.

preparira svoje

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za poslatovanje in posrebovanje itd. V zalogi ima slatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

Hočeš postati govornik?

naroči „Ročni spisovnik“, primeren za obrtnika, trgovca, uradnika, delavca, rokodelca, kmeta, vojaka in za vsako gospodinjico. Cena K 20.—. Nadalje se dobi kubična knjiga za vsakovrsten les, okrogel in rezan. Dobi se v vsaki knjigarni ali pa pri založniku

VILJEM POŽGAJ, Kranj. I.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciška ulica št. 6.

registrirana družba z omejeno odgovornostjo

Tiskovine za šole, španstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabla - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur i. t. d.

STEREOTIPLJA LITOGRAFIJA.

Močete obdržati svoje lepote? Močete imeti kakor baržun mehko kožo? Močete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Obžudovani bodete! Zavidani! 1 lonček 9 K. No. III močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfinejše lilljono mlečno milo 16 K.

Močete imeti lipo, zdrave lasi?

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujna lasi! Zapreči prha, prerano osivenje! Zabrami pleš! 1 lonček 9 K. No. III 12 K. K temu močnejše terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 v. 10.3 K.

Mučijo vas kurje oči?

Fellerjev prvi turkotski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in neseljivo! Nobenih kurjih oči več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože!

Mala škatlička 4 K., velika škatlička 6 K.

Želite se kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolozjaka voda) 1 škatlička 7 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatlička 6 K. Fellerjev mentolni črtnik soper glavo- in zobobol. 1 škatlička 4 K.

Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.

Najboljši parum s najfinejšim duhom od 3 K naprej. Najfinejši Hege-puder Dr. Klarger, bel, roza in rumen, 1 velika škatlička 11 K.

Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poštnina posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, Ujckarnar

Stubica Donja

Elza trg št. 334 (Hrvatska).

Sodrug!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Zadružniki!

Poštni čekovni račun št. 10.582.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zalog, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoriševa ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Viž); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjancu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna I., Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; St. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaska Slatina; Radeče-Zidanost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisarna naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 18.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniški denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.